

НАПРЯМ 3. ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Дудник Віктор Юрійович

аспірант,

Державний вищий навчальний заклад

«Донбаський державний педагогічний університет»

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-481-1-25>

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЗБАЛАНСОВАНИМ РОЗВИТКОМ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ: МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Промисловість України функціонує в умовах постійних змін і різноманітних факторів, що визначають її розвиток, включаючи численні виклики та перспективи для прогресу й оновлення. На тлі тривалої геополітичної напруги та економічної нестабільності українським виробникам доводиться реагувати на швидко змінювані умови. Це включає коливання на ринку, інтеграцію новітніх технологій і посилення конкуренції на глобальному рівні. Попри ці труднощі, сектор проявляє вражаючу гнучкість і здатність до адаптації, що дозволяє йому постійно пристосовуватися та долати перешкоди [1].

На фоні серйозних труднощів, спричинених війною та економічною нестабільністю, українські виробники змушені швидко адаптуватися. Ці зміни помітні в різних сферах виробництва, зокрема в перегрупованні ланцюгів постачання, пошуку нових ринків та розширенні асортименту продукції [2].

Численні українські підприємства перенаправили свою увагу на внутрішній ринок, зумовлені труднощами міжнародної торгівлі та

експорту через логістичні бар'єри та нестабільні глобальні ринки. Цей зсув створив нові можливості для місцевих виробників, особливо в галузях, що забезпечують основні потреби населення. Сектори, як-от сільське господарство, переробка харчових продуктів, текстильна промисловість та легка промисловість, зазнали підвищеної активності через зростаючий попит на місцевому рівні. Проте це зростання стримується поточними проблемами, такими як високі витрати на виробництво, недостатня інфраструктура та триваюча залежність від імпортованих технологій і сировини.

Українські виробники продемонстрували вражаючу гнучкість у адаптації до нових ринкових умов, хоча й не без суттєвих труднощів. Порушення ланцюгів постачання, зростання вартості сировини та логістичні перепони ускладнили для багатьох компаній підтримання рівня виробництва та задоволення потреб споживачів. У відповідь на це підприємства переглядають свої стратегії виробництва, надаючи більшу увагу ефективності, безвідходним технологіям та інноваціям, щоб залишатися конкурентоспроможними в умовах швидких змін.

Глобальний геополітичний контекст значно вплинув на промислове виробництво, при цьому українські виробники стикаються з високими витратами на сировину, енергію та імпортні товари. Ці труднощі ще більше загострюються через глобальну інфляцію, що ускладнює закупівлю необхідних компонентів та підтримку стабільних обсягів виробництва. Високотехнологічні галузі, зокрема електроніка та машинобудування, мають особливі труднощі через відсутність внутрішніх альтернатив, збільшуючи залежність від іноземних постачальників, які також страждають від підвищення вартості та порушених торгових шляхів [3].

Окрім зростання вартості матеріалів, постійний конфлікт значно посилив навантаження на логістичні мережі, ускладнюючи переміщення товарів всередині країни та за її межами. Часті транспортні затори, закриття кордонів і затримки стали звичним явищем, змушуючи багато підприємств шукати альтернативних постачальників і маршрути. Хоча деякі компанії успішно налагодили партнерства в

Європі та інших регіонах, такі угоди часто супроводжуються великою невизначеністю та підвищеними витратами.

Щоб вирішити ці проблеми, виробники акцентують увагу на створенні внутрішніх ланцюгів постачання та розвитку місцевих виробничих потужностей. Хоча ця стратегія має потенціал для зменшення залежності від імпорту в довгостроковій перспективі, прогрес стримується застарілою інфраструктурою та обмеженими технологічними ресурсами. Розвиток модернізації промислових потужностей та створення міцних внутрішніх постачальних мереж буде необхідним для досягнення сталого зростання та підтримки конкурентоспроможності на глобальному ринку.

Однією з основних тенденцій, що формує майбутнє глобального виробництва, є зростаюче впровадження цифрових технологій та автоматизації. Інтеграція штучного інтелекту (ШІ), машинного навчання та робототехніки у виробничі процеси революціонізує спосіб створення та розподілу товарів. Поява «розумних фабрик» та Інтернету речей (IoT) дозволяє підприємствам підвищувати операційну ефективність, знижувати витрати та оптимізувати процеси [4].

Для України ця технологічна революція є як серйозним викликом, так і обіцяючими можливостями. Багато українських виробників стикаються з труднощами в освоєнні глобальних досягнень через обмежений капітал, недостатньо розвинену цифрову інфраструктуру та нестачу кваліфікованих фахівців для управління сучасними системами. Проте компанії, які зможуть успішно реалізувати цифрову трансформацію, матимуть великі шанси досягти значних покращень у продуктивності, інноваціях та конкурентоспроможності.

Успішна реалізація ШІ та автоматизації вимагатиме значних інвестицій в інфраструктуру та розвиток робочої сили. Українські компанії повинні виділяти ресурси не лише на придбання нового обладнання та програмного забезпечення, але й на навчання та підвищення кваліфікації своїх працівників. Оскільки автоматизовані системи все більше замінюють традиційні виробничі ролі, зростає

попит на нові навички. Для того, щоб залишатися конкурентоспроможними, бізнеси повинні ставити пріоритет на освітні програми, спрямовані на цифрову грамотність, аналіз даних та передові виробничі методи.

Темп прийняття технологій в Україні значно варіюється. Великі підприємства з більшим доступом до капіталу та ресурсів активно розвиваються у напрямку цифрової трансформації, тоді як малі та середні підприємства часто стикаються з фінансовими бар'єрами, що ускладнює їх здатність інвестувати в нові технології. Усунення цього розриву вимагатиме цілеспрямованої підтримки з боку уряду та міжнародних партнерів, включаючи інвестиції в наукові дослідження та розробки, вдосконалення інфраструктури та доступні фінансові опції для малих і середніх підприємств.

Зростаюча глобальна конкуренція посилила потребу в інноваціях у виробничому секторі. Українські виробники більше не можуть покладатися лише на ціну чи обсяги виробництва для підтримки конкурентоспроможності; їм необхідно також зосереджуватися на якості, швидкості та інноваційних рішеннях. Оскільки глобальні ринки стають все більше взаємопов'язаними, бізнесам потрібно швидко реагувати на змінювані вимоги споживачів, технологічні досягнення та нові регуляторні вимоги.

Важливим фактором, що визначає конкуренцію в виробничому секторі, є цифровізація ланцюгів постачання. Інструменти, такі як хмарні платформи, технологія блокчейн та великі дані, дозволяють бізнесам оптимізувати операції, знижувати витрати та підвищувати прозорість. Хоча впровадження цих технологій в Україні знаходиться на ранніх етапах, все більше визнається їх трансформаційний потенціал для галузі [5].

Інновації в виробництві виходять за межі технологічних досягнень і охоплюють нові бізнес-моделі та підходи до виробництва. Наприклад, впровадження методології «just-in-time», що зосереджується на виробництві товарів під замовлення замість оптового виробництва, революціонує управління запасами та планування виробництва. Цей підхід допомагає виробникам

мінімізувати відходи, підвищувати ефективність і швидше адаптуватися до змінюваних вимог ринку.

Інновації в українському виробничому секторі часто стримуються недостатнім інвестуванням як з внутрішніх, так і з міжнародних джерел. Постійний конфлікт та політична невизначеність змусили інвесторів бути обережними щодо довгострокових проєктів, незважаючи на вигідне географічне розташування України та потенціал її ринку. Щоб розкрити весь потенціал промислового сектора, залучення прямих іноземних інвестицій (ПІІ) буде необхідним. Для цього знадобляться значні покращення в регуляторній політиці, правовій системі та загальному управлінні.

Однією з найбільш нагальних проблем, з якими стикається промисловий сектор України, є залежність від зовнішніх джерел енергії. Історично країна сильно залежала від імпортованих викопних видів палива, зокрема природного газу, для забезпечення енергетичних потреб промисловості. Постійний конфлікт порушив ці постачання енергії, змусивши виробників шукати альтернативні джерела енергії.

Ця енергетична криза прискорила зусилля з впровадження відновлювальних джерел енергії та підвищення енергоефективності. Україна продемонструвала сильну прихильність до Європейської Зеленої Угоди, яка прагне перевести регіон на більш сталий спосіб виробництва. Для промислового сектору це передбачає зменшення викидів вуглецю, покращення енергоефективності та інвестиції в відновлювані технології, такі як сонячна енергія, вітер та біомаса [5].

Однак перехід до зеленої енергії стикається з серйозними перешкодами. Високі початкові витрати на відновлювальну інфраструктуру, разом з обмеженою внутрішньою експертизою, створюють труднощі для багатьох компаній. Без значної підтримки з боку уряду та міжнародних партнерів прогрес у напрямку енергетичної незалежності та сталого розвитку може бути повільним, обмежуючи можливості України покращити свою конкурентоспроможність та забезпечити довгострокове зростання.

Література:

1. Davis, R. (2012). *Development Economics: New Perspectives and Strategies*. New York: Random House.
2. Clark, C. (2015). *Industry 4.0: The Future of Manufacturing and Technology*. London: Peter Lang.
3. Harrison, M. (2009). *Globalization and the Future of the Economy*. London: Macmillan.
4. Hale, J., & Clark, R. (2016). *Digital Transformation: Innovation in Modern Business*. New York: Simon and Schuster.
5. James, T., & Taylor, R. (2018). New Manufacturing: Rethinking Global Supply Chains. *Journal of Global Economics*, no. 52(2), pp. 45–67.